Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/148154,Leon-Zagata-ps-Zlom-1925-1950.html
25.04.2024, 16:11

Leon Zagata ps. „Złom” (1925-1950)

Partyzant oddziału „Wiarusy”

Urodził się 5 lutego 1925 r. w Gronkowie w pow. nowotarskim. Był synem Józefa i Marii z domu Dzielskiej. Ukończył dwie klasy szkoły powszechnej i pracował jako rolnik w rodzinnym Gronkowie. Podczas okupacji niemieckiej został przymusowo wcielony do Baudienstu (służby budowlanej).

W latach 1946-1948 odbywał służbę w WP i WOP. Po zwolnieniu z wojska wrócił na Podhale, gdzie w sierpniu 1948 r., za pośrednictwem swojego kolegi, Mieczysława Łyska „Grandziarza”, dołączył do oddziału partyzanckiego „Wiarusy” („Znicz”), dowodzonego przez Tadeusza Dymla „Srebrnego”, a następnie Stanisława Ludzię „Harnasia” i działającego w powiatach nowotarskim, nowosądeckim oraz myślenickim. Uczestniczył w wielu działaniach grupy, m.in. w starciach z wojskiem w Szaflarach i Leśnicy, rozbrojeniu komendanta ORMO w Szczawie, oraz likwidacji dwóch konfidentów UB.

Aresztowany 24 lipca 1949 r. na polanie Surówki w masywie Lubonia Wielkiego w wyniku prowokacji UB. Wyrokiem WSR w Krakowie z 28 listopada 1949 r. został skazany na śmierć. Egzekucję przeprowadzono 12 stycznia 1950 r. w więzieniu przy ul. Montelupich w Krakowie. Szczątki Leona Zagaty pogrzebano potajemnie na cmentarzu Rakowickim w Krakowie, gdzie odnaleziono je w październiku 2019 r.

Leon Zagata (z przodu) podczas pełnienia służby wojskowej. Fot. Archiwum IPN

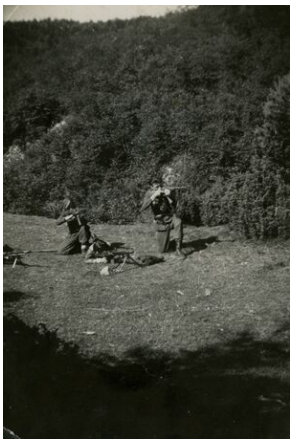

Partyzanci oddziału „Wiarusy”: Jan Jankowski „Groźny”, Stanisław Janczy „Prut”, Henryk Machała „Gryf”, Leon Zagata „Złom”. Lato 1949 r. Fot. Archiwum IPN

Zdjęcie legitymacyjne Leona Zagaty wykonane w warunkach konspiracyjnych latem 1949 r. Fot. Archiwum IPN